תלמוד בבלי · אחרונים · גליון הש״ס · סדר נזיקין

גליון הש"ס על שבועות

רבי עקיבא איגר

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

גליון הש"ס על שבועות

רבי עקיבא איגר

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/גליון-השס-על-שבועות/
הקובץ נוצר ב־16 בנובמבר 2026 מגרסה v38-202611161024 של הספרייה.

תוכן העניינים

דף ב: 4
דף ג: 4
דף ד: 4
דף ד: 4
דף ה: 4
דף ה: 5
דף ו: 5
דף ז: 5
דף ח: 5
דף ט: 5
דף יא: 5
דף יא: 5
דף יב: 5
דף יג: 6
דף יד: 6
דף יד: 6
דף טו: 6
דף טז: 6
דף יז: 6
דף יז: 6
דף יח: 6
דף יט: 7
דף כ: 7
דף כג: 7
דף כד: 8
דף כו: 8
דף כז: 8
דף כח: 8
דף ל: 8
דף לא: 8
דף לג: 9
דף לג: 9
דף לד: 9
דף לד: 9
דף לו: 9
דף לו: 9
דף לז: 10
דף לח: 10
דף לט: 10
דף מ: 10
דף מא: 10
דף מא: 11
דף מג: 11
דף מה: 11
דף מו: 11
דף מז: 11
דף מח: 11
דף מח: 12

דף ב:

תוס' ד"ה חייב וכו' בהקפת הראש חייב אף במספרים. לפ"ז נראה דגם במלקט ורהיטני חייב כיון דלא מקשי' ראש לזקן לענין מספרים מנ"ל לפטור בראש במלקט ורהיטני אף דתוס' כתבו אחר כך וליכא למימר דשרי במספרים וכו' דהקפת הראש אסור במלקט הרי דר"ל דלענין מספרים אתקש ולמלקט לא אתקש. היינו דאתקש רק לענין המפורש בקרא זו דלא תשחית דבעי' השחתה ולמלקט לא אתקש. אבל בהיפך לומר דלמלקט אתקש ולמספרים לא אתקש מה"ת לחלק וא"כ למה דפסקי' בש"ע סי' קפ"א ס"ג דראוי לחוש להאוסרים בהקפת הראש במספרים ה"נ יש לאסור במלקט וא"כ יהיה אסור לסרוק פאות הראש. וצ"ע לדינא וכתבתי מזה בתשובה:

דף ג:

תוס' ד"ה וכדרבא וכו' אלא דריש לשוא לשוא ב' פעמי'. עי' תשובות דברי ריבות סי' רנה:

ד"ה אי וכו' דהתם רוצה ליישב. כעין זה בתוס' חולין דף ע ע"ב ד"ה קלוט:

דף ד.

תוס' ד"ה אבל וכו' דחשיב התראת ספק אפי' שיבר כנפי'. לא זכיתי להבין דהתם שעת עבירה הלקיחה ובשעה ששיבר כנפים אינו העבירה אלא דמבטל בזה תיקון העשה ויתחייב המלקות למפרע בשעה שלקח. בזה לא שייך ההתראה על שעת שיבור כנפים דעתה אינו עושה העבירה. וכשלקח היה התראת ספק שמא לא ישבר כנפים. אבל הכא דהעבירה אינו על שעת שבועה אלא על שעה שעובר על השבועה דקם בלאו דלא יחל וכיון דאנו דנין לחייבו בהטלתו לים לדונו בלאו שיש בו מעשה דעתה הוא יעשה עבירה דבהטלתו לים עובר על שבועתו שאינו אוכלו. א"כ ההתראה הוא עתה כשמטילו לים ולא הוי התראת ספק וצע"ג:

דף ד:

תוס' ד"ה ר"ע וכו' ור"ע איתי ליה נמי. עי' לקמן דף כה ע"א תוס' ד"ה רב:

דף ה.

רש"י ד"ה ידיעת וכו' והוא ידע שהרגיש. עיין לקמן דף יד ע"ב תוס' ד"ה או:

דף ה:

גמ' תנן התם מראות נגעים. עי' בסוגיא זו בתשובת דברי ריבות סי' כ"ה:

דף ו:

תוס' ד"ה לא אשכחן וכו' וי"ל דה"ט עדיף טפי. וקשה לי דמ"מ אחרי דאמרי' מידי דהוי אשמיעת קול ולגבי תרומה ליכא כלל סברת לא מצינו דעון מיתה חייב קרבן דמידי דהוי שמיעת קול ונשאר ממילא הסברא לאוקמי בתרומ' ולא במקדש מכח הסברא דלא מצינו דעון כרת דלסגי בעולה ויורד א"כ מאי פרכי' ואימא בה למעוטי הקדש הא לזה ל"צ קרא דמסברא מוקמי' בתרומה ולא במקדש ומוכח דבה למעט תרומה וצ"ע:

דף ז.

רש"י ד"ה אחת לכלל וכו' הבערה בכלל היתה. שבת דף ע ע"א:

דף ח:

תוס' ד"ה לטומאה וכו' ואי ליכא אלא חד יעשו פנימי ולא חיצון. תמוה דא"א לעשות פנימי בלא הגרלה. אח"כ ראיתי בספר מעין החכמה לבעל עצי אלמוגים שעמד בזה:

דף ט:

תוס' ד"ה כדאמר וכו' דהוי כמו וכו'. כעין זה ברכות דף מה ע"א תוס' ד"ה שלשה שבת דף קכג ע"א תוס' ד"ה אסובי. גיטין דף פ ע"ב תוס' ד"ה זו. נזיר דף נד ע"ב תוס' ד"ה ומשני. לקמן דף מא ע"א תוס' ד"ה ומאן. מעילה דף יב ע"ב תוס' ד"ה חלב:

דף יא.

גמ' לדמי נסכים. עי' נזיר דף כו ע"ב תוס' ד"ה אבל:

דף יא:

גמ' מצא אחרת נאה ממנה. עיין לקמן דף טו ע"א תוס' ד"ה ללמדך:

דף יב:

תוס' ד"ה ואין וכו' דמה יעשה ממנו. עיין נזיר דף כז ע"א תוס' ד"ה וכ"ת:

דף יג.

גמ' זה הפורק עול. עיין יבמות דף ט ע"א תוס' ד"ה מה:

דף יד.

גמ' ת"ל אשר לו. עי' מגילה דף ט ע"ב תוס' ד"ה אין:

דף יד:

גמ' שיציאתו הנאה לו כביאתו. עיין בחי' ספר כתובה לכתובות דף נא ע"ב ד"ה ופליגא דרבא:

דף טו.

גמ' אותם במשיחה ולא לדורות. עיין מנחות דף נז ע"ב תוס' ד"ה ר' יאשיה:
תוס' ד"ה אין וכו' היינו היכא דאפשר. עיין טורי אבן ר"ה דף ז ע"ב ד"ה מידי דתליא במעשה:

דף טז.

רש"י ד"ה מצאו אלו. עיין מה שתמה בזה בטורי אבן מגילה דף י ע"ב ד"ה כל המצות:

דף יז.

גמ' היכי משכחת לה. עיין סנהדרין דף פג ע"א תוס' ד"ה ולא:

דף יז:

גמ' דרך ביאה אסרה תורה. עיין זבחים דף פב ע"ב תוס' ד"ה לא:
תוס' ד"ה אפי' וכו' פריך לעולא. שם איתא רב הושעיא ועיין עירובין דף סח ע"א תוס' ד"ה אמר:
ד"ה ואין שוחטין וכו' וה"ה דאין אוכלין. עיין תשו' הרשב"א סי' לד:

דף יח:

תוס' ד"ה לא וכו' דלא מיחייב חטאת. עי' ב"ק דף קה ע"ב תוס' ד"ה מאי וזבחים דף קה ע"א תוס' ד"ה אזהרה:

דף יט:

מתני' ושלא אוכל. עיין לקמן דף כה ע"א תוס' ד"ה איני:
תוס' ד"ה שבועות וכו' ול"ג בסמוך ברייתא. עיין בשיטה מקובצת ב"ק דף עה ע"א ד"ה ברייתא שכ' לקיים הגירסא ברייתא:

דף כ:

גמ' זכור ושמור בדיבור אחד. בילקוט רמז רצה הביא מכילתא דכייל כל דברים שנאמרו בדיבור אחד:
תוס' ד"ה דכי וכו' ומיהו לר' יהודה בן בתירא. מבואר דס"ל דלר"י ב"ב בנשבע שלא לאכול נבילות חייב וכן משמע מלשון רש"י לעיל דף יד ע"א ד"ה אינו חייב וכו' ותנן לקמן נשבע וכו' משמע דמתני' זו דנשבע לקיים המצוה בכלל היה ג"כ לקיים מל"ת. אבל התוס' לקמן ד"ה לקיים הביאו דמפורש בירושלמי דר"י ב"ב מיירי רק בנשבע לקיים מ"ע ישיבת סוכה וכדומה אבל בנשבע לקיים ל"ת שלא לאכול נבילות מודה ר"י ב"ב דפטור וצ"ע. ונראה דהכי מוכח ג"כ מסוגיא דמכות דף כב ע"א דפרכי' ולחשיב נמי שבועה שלא אחרוש ומשני מושבע ועומד מהר סיני. ואם איתא דמתני' דנשבע לקיים מיירי גם בקיום ל"ת כיון דרבנן פליגי עלה רק מטעם דליתא בלאו והן והא זהו רק לענין קרבן אבל לענין מלקות ל"צ שיהיה איתא בלאו והן כדאיתא במסכתין דף כה ע"ב והא במכות מיירי לענין מלקות. אלא ע"כ דמתני' מיירי רק לקיים מ"ע ובזה באמת לרבנן בנשבע לישב בסוכה ועבר דחייב מלקות אבל בלקיים מל"ת אינו נוגע כלל לפלוגתא דר"י ב"ב ורבנן אלא דהוי כמו בכל התורה דאמרי' אין איסור חל על איסור:
ד"ה כל וכו' לימא מתני' כמ"ד נשים פטורות. קשה לי דלמאי הוצרכו להוכחה זו דאפשר לדחות דרוצה לאסוקי דמתני' כב"ע הא יש להוכיח זה מסוגיא דברכות דף יט ע"ב אר"י א"ר המוצא כלאים בבגדו וכו'. ועיין בתוס' שם ד"ה שב וא"ת וכו' מה לכהן דאינו שוה בכל. א"כ מוכח דרב ס"ל דנשים אסורות בכלאים דאל"כ גם כלאים הוי אינו שוה בכל והרי רב ס"ל בברכות דף יד ע"ב לא יתחיל ואם התחיל גומר הרי דס"ל דציצית אינו נוהג בלילה וא"כ נשים פטורות מציצית ואסורות בכלאים:

דף כג.

תוס' ד"ה גמר וכו' והתניא דם שקרש. עי' חולין דף קכ ע"א ומנחות דף כא ע"א דהקפה דם ואכלו חייב. וצע"ג. אח"כ ראיתי בירושלמי פריך עלה כן והתניא הקפה את הדם

ואכלו אם יש בו כזית חייב (מה עביד ליה ר' יונה היינו בההיא ברייתא שהביא דאינו לא אוכל ולא משקה) אינו אוכל לטמא טומאת אוכלין אינו משקה לטמא ט"מ (וא"כ אינו ראיה דשתיה בכלל אכילה) חזר ר' יונה ופתר מהכא ונתתה בכל אשר תאוה וכו'. הרי הירושלמי עצמו חזר מזה הראיה דבאמת יש לאוקמי בקרש וצע"ג:

ד"ה כגון וכו' אפי' שתה תרי זימני. לא ידעתי דלמ"ל דשתה ב' זימני אף בשתה חד זימנא לחייב ב' דהא עבר משום שני שבועות וצ"ע. גם לשיטתייהו דף כד ע"א ד"ה אלא דדוקא במפרש תאנים וענבים אבל בלא אוכל סתם אין תאנים בכלל כיון דאסורים לו מכבר מקרו אוכלין שאין ראוים וכמו דאין נבילות בכלל אלא במפרש. אם כן ליתא לקושייתם דהכא דנהי דשתיה בכלל אכילה מ"מ כיון דכבר נאסר בשתיה מכח שבועתו הראשונה מקרי אין ראוין. ובהכרח לדחוק דקושייתם לשיטת רש"י דלקמן:

דף כד.

תוס' ד"ה אלא וכו' בתאנים השוערים. כלישנא דקרא כתאנים השוערים אשר לא תאכלנה מרוע (ירמיהו כ"ט:י"ז):

דף כו:

תוס' ד"ה משום וכו' וגבי תרומה כתיב ונחשב. עיין גיטין דף לא ע"א תוס' ד"ה במחשבה:

דף כז.

תוס' ד"ה לקיים וכו' והכי איתא בירושלמי. עיין לעיל דף כ ע"ב תוס' ד"ה דכי ומ"ש שם:

דף כח.

גמ' אמר רבא שבועה שלא אוכל ככר זו. עיין תשובת מהרשד"ם חלק י"ד סי' רמא:

דף ל.

גמ' למישרי בתיגריה. עיין נדרים דף סב ע"א:

דף לא:

גמ' דמייתו לה בק"ו. עי' מכות דף יד ע"א בחי' הריטב"א ד"ה והלא דברים ק"ו:

דף לג.

גמ' רוב גוססין למיתה קמ"ל. עי' בהרא"ש סוף מ"ק:

דף לג:

תוס' ד"ה היכא וכו' דקרקע אינה נגזלת וכמ"ד המשביע עדי קרקע חייב. תמיהני הא מדמבואר דלמ"ד אין קרקע נגזלת דדריש כללי ופרטי ס"ל בודאי דהמשביע עדי קרקע פטור וצע"ג:

דף לד.

רש"י ד"ה שכן תחטא וכו' תחטא לג"ש. תמוה לי הא קאי על ר"מ דלא יליף מתחטא תחטא. וגם אם הוי ג"ש איך אמרינן עלה דאדרבה מביטוי הו"ל למילף שכן חטאת מחטאת וגם מה צריך ר"א ללימודא דאואין כיון דיליף מג"ש דתחטא. ולזה היה נראה בפשוטו דמה דאמרינן שכן תחטא תחטא היינו דדומה יותר לפקדון כיון דבשניהם כתיב תחטא וכדאמרינן עלה אדרבה מביטוי שכן חטאת מחטאת היינו דלענין זה דומה יותר לביטוי. ודברי רש"י צע"ג:

דף לד:

גמ' מחכו עלה במערבא. עי' תשובות רשד"ם חיו"ד סימן רמא:

דף לו.

גמ' דכתיב וישבע. וכן כי נשבעו ב"י לאמר ארור נותן אשה לבנימן (שופטים כ"א:י"ח):
רש"י ד"ה בו קבלת דברים וכו' וחייב לקיים תנאו. לא ידעתי הא ליכא חיוב לעשות התנאי אלא דאם לא יקיים התנאי בטל המעשה דמכר ומתנה מחילה וכדומה. ובזה למאי צריך לאמן שיהיה קבלה ומה צורך לקבלתו הא הנותן לא נתן רק ע"מ ואם לא יקיים התנאי ממילא בטל הנתינה וצ"ע:

דף לו:

גמ' דאיסורא דאית ביה ממונא הוא. עי' לעיל דף לג ע"ב ובתוס' שם ד"ה אואין:

דף לז:

גמרא ה"נ כדרבינא. מבואר אף דהכפל בא על שעת הכפירה ובאותה שעה היו העדים קרובים בנשותיהם מ"מ לא מקרי תחלתו בפסול דמ"מ עתה שנתרחקו מעידים על החפץ שהוא פקדון וממילא חייב כפל ע"י העדים אחרים ששמעו אז דנשבע דמעידים עתה שנשבע בשקר. ותמוה לי דא"כ גם לענין התרו בו לחייב מלקות משכחת לה בכה"ג דהעדים שהתרו בו לא ידעו שהוא פקדון (דמ"מ מקרי התראת ודאי כיון דידוע להמותרה כמ"ש תוס') יהיו עדים קרובים בנשותיהן שידעו שהוא פקדון ואח"כ נתרחקו ונאמנים להעיד עתה שזה פקדון וממילא חייב מלקות על העדים שהתרו שמעידים שכפר ונשבע ואין מקום לחלק בין קרבן למלקות. ולומר דהוי התראת ספק דהמותרה מסופק שמא לא ימותו הנשים ולא יהיו עדים כשרים להעיד עליו דנראה כיון דהעבירה ודאי והספק רק אם הב"ד יענשו עליו לא מקרי התראת ספק. ועיין יבמות דף פ ע"א בתוס' ד"ה נעשה ומש"כ בזה וצ"ע:

דף לח:

גמ' אין לך בידי חייב. עי' גיטין דף יד ע"א תוס' ד"ה ולא:

דף לט.

גמ' אותו בהכרת. עי' תוי"ט פרק א משנה ב דחלה:

דף מ.

גמרא טענו חטים ושעורים. עי' רשב"ם ב"ב דף פד ע"ב ד"ה מין א':

דף מא.

גמ' ותקנתא לתקנתא לא עבדינן. עי' לקמן דף מו ע"א תוס' ד"ה בדרבנן:
תוס' ד"ה ומאן וכו' אם הוא חייב ואינו משלם. עי' ב"ק דף קיח ע"א תוס' ד"ה ר"נ:
ד"ה ולמר וכו' ואם יכול אין ראיה. היינו דלמ"ד דלא מהפכים בדאורייתא צריך הנתבע לישבע כיון דשבועתו א"י להפך. רק דיכול הוא להטיל שבועה עליו כמו על השטר דיכול לומר השבע לי בזה יכול התובע להפך שבועה זו השבע ופטור. אבל אם מדאורייתא מהפכין מהפך הנשבע שבועתו עליו וצריך התובע לישבע כנעל"ד פשוט. ודלא כהמהרש"א דנדחק בזה:

דף מא:

רש"י ד"ה כיון דקא מודית וכו' ודברים שהיו בלבך. וכ"כ הראב"ן סי' קו אבל בעניי אין מובן לי דאף אם הוו דברים מ"מ כיון דזה נותן לו פרעון הוי פרעון ואין בכח הלוה לומר שלא יהיה פרעון רק פקדון:

דף מג.

גמרא ומ"ש מנורה גדולה. לשון זה מוקשה הא בזה פשוט דפטור דלא הוי דבר שבמדה וכמ"ש תוס' ואם כן איך שייך ומ"ש וה"ל למפרך מסברא מנורה בת י' ליטרין הא לא הוי ממין הטענה (ובאמת ליכא פרכא דדלמא אתי כר"ג) עכ"פ לישנא ומ"ש תמוה:
תוס' ד"ה לאו וכו'. ולמאי דמוקי לה במנורה של חליות ניחא. משמע דלמסקנ' ישאר הקושיא. וקשה לי הא גם למסקנא ניחא די"ל דהברייתא נקט פסקי דינים מה שהם בכל גווני דברישא מנורה גדולה פטור אף בחליות ומשום דבר שבמדה. וסיפא דעשרה חייב אף באינו חליות דיכול לגוררה. אבל אזור לא נקט דלא הוי בכל גווני רק בלייפי:

דף מה.

מתני' ארשב"ג אם יש עדים. עיין בראש"ש פ"א דב"מ סוף סימן ג:
רש"י ד"ה ישבע בעה"ב (וכו') שבועת היסת. עיין לקמן דף מח ע"ב ברש"י ד"ה הא שאר:

דף מו:

גמ' ודלמא אחר עביד ליה. גי' הרי"ף דלמא לאחר אמר:

דף מז:

גמ' קרב לגבי דהינא. עיין בכורות דף נה ע"ב תוס' ד"ה הוא:

דף מח.

גמ' אמר דכא הוא ואחר מצטרפין לעדות אחרת. קשה לי רבא לשיטתיה דס"ל בסנהדרין דף כז דרע לשמים כשר להעיד דאינו רע לעדות א"כ לעדות ממון מצטרפין דהא בעדותן על הלבנה היה רק רע לשמים ועיין:
שם הואיל ואתא לידן. שבת דף פא ע"ב וש"נ:

דף מח:

גמ' ב"ש היא דאמרי שטר העומד לגבות. עיין ב"ח סי' ערה ס"ד:

שם השתא דלא אתמר הלכתא. עיין ב"ב דף ס ע"ב תוס' ד"ה איתמר: